

Dosarul nr.2r-132/23
(2-21155267-01-2r-22032023)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Roșca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malii, A. Braga, V. Cotorobai)

DECIZIE

7 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători -

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Strîmbu Aliona,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 12, în proces de
faliment împotriva lui Strîmbu Iurii, Strîmbu Aliona și Crețu Diana cu privire la
încasarea datoriei pentru serviciile comunale și compensarea cheltuielilor de
judecată,

împotriva încheierii din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins ca neîntemeiată cererea apelanților Strîmbu Iurii și Strîmbu Aliona cu
privire la repunerea în termenul legal de declarare a apelului și s-a restituit
apelanților Strîmbu Iurii și Strîmbu Aliona cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 20 octombrie 2021, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului
Locativ nr. 12, în proces de faliment (în continuare ÎMGFL nr. 12, în proces de
faliment) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Strîmbu Iurii, Strîmbu
Aliona și Crețu Diana solicitând încasarea datoriei pentru serviciile comunale în
sumă de 32272,43 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 2-5).

Prin hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a fost
admisă cererea de chemare în judecată depusă de către ÎMGFL nr. 12, în proces de
faliment împotriva lui Strîmbu Aliona, Strîmbu Iurii și Crețu Diana privind încasarea
datoriei pentru serviciile comunale și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat în mod
solidar de la Aliona Strîmbu, Strîmbu Iurii și Crețu Diana în beneficiul ÎMGFL nr.
12, în proces de faliment, suma de 19221,50 lei, cu titlu de datorie pentru consumul
energiei termice, suma de 12190,08 lei, cu titlu de datorie pentru consumul apei
potabile, suma de 860, 85 lei, cu titlu de datorie pentru consumul apei menajere,
precum și suma de 225 lei, cu titlu de cheltuieli de citare publică. S-a încasat în mod
solidar de la Aliona Strîmbu, Strîmbu Iurii și Crețu Diana în beneficiul statului, suma
de 968,17 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat (f.d. 58).

La 17 octombrie 2022, Strîmbu Aliona și Strîmbu Iurii au depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru solicitând admiterea apelului, repunerea în termenul de apel, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f.d. 67-69).

Prin încheierea din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea apelanților Strîmbu Iurii și Strîmbu Aliona, privind repunerea în termenul legal de declarare a apelului. S-a restituit apelanților Strîmbu Iurii și Strîmbu Aliona cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 87-89).

La 28 februarie 2023 Strîmbu Aliona a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu remiterea la rejudecare a problemei soluționate prin încheiere (f.d. 94-97).

În motivarea recursului a invocat că, copia încheierii din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a recepționat-o la data de 17 februarie 2023.

A menționat că instanța de apel a examinat cauza unilateral, fără citarea recurentei prin aviz de recepție.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimetei și administratorului insolabilității, prin intermediul poștei electronice la 22 martie 2023, conform scrisorii anexate la actele cauzei și a extrasului din poșta electronică (f.d. 107-108).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 15 decembrie 2022, dar expediată în adresa recurentei, la data de 1 februarie 2023, însă la materialele cauzei lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurentă. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recurenta Strîmbu Aliona s-a conformat prevederilor legale și declarând recursul la 28 februarie 2023, a acționat în interiorul termenului legal.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Strîmbu Aliona, urmează a fi respins, din motivele ce succed.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Conform art. 10 alin. (1) și (2) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural

civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Prevederile art. 113 Cod de procedură civilă stabilesc că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art.236 alin.(5) lit.b) al Codului de procedură civilă, instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă: b) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede în mod imperativ momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului, și anume data pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum denotă materialele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoreiei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 30 mai 2022, prin urmare termenul de declarare a apelului a expirat la data de 29 iunie 2022 (zi de miercuri).

Ținând cont de normele legale relevante și de faptul că Strîmbu Aliona a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 17 octombrie 2022, termenul limită fiind 29 iunie 2022, Completul Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel just a stabilit că Strîmbu Aliona a declarat apelul cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, se deduce că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Strîmbu Aliona, a omis acest termen, poate să invoce motivele omiterii într-o eventuală cerere de repunere în termen.

Conform art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în speță, Strîmbu Aliona prin cererea de apel depusă la 17 octombrie 2022, a solicitat repunerea în termenul de apel, invocând că ziua recepționării hotărârii primei instanțe urmează a fi calculată din 19 septembrie 2022 (f.d. 69).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție decelează că la materialele cauzei este anexată scrisoarea datată cu 22 iunie 2022, de expediere a actului judecătoresc emis în prezenta cauză civilă (f.d.59).

Totodată, deși la materialele cauzei lipsește confirmarea de recepționare de către Strîmbu Aliona, a dispozitivului hotărârii judecătorești pronunțate la 30 mai 2022, ca urmare a expedierii acesteia de către prima instanță la 22 iunie 2022, acest aspect nu poate justifica omiterea termenului de contestare cu apel, în situația în care pârâta/recurenta a fost citată legal, prin citare publică, pentru examinarea cauzei în prima instanță. Iar, obligația instanței de a comunica în temeiul art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă a dispozitivului hotărârii judecătorești nu exclude obligația părților de a se interesa de soarta dosarului, precum și de a-și realiza drepturile procedurale în termenul prevăzut de lege.

În context, Completul Curții Supreme de Justiție punctează că, prima instanța la soluționarea litigiului, a respectat procedura de înștiințare a pârâtei Strîmbu Aliona, în acest sens, la actele cauzei fiind anexat avizul de recepție restituit în adresa primei instanțe, cu mențiunea „Nereclamat” și extrasele din revista „Dreptul”, în care au fost publicate citațiile publice (f.d. 37, 49, 54).

Totodată, instanța de recurs conchide că instanța de apel corect a stabilit că apelanții, inclusiv Strîmbu Aliona, au cunoscut despre hotărârea primei instanțe cel târziu la 8 septembrie 2022. Or, la această dată a fost adresată instanței de fond o cerere privind eliberarea hotărârii din 30 mai 2022.

Astfel, din data de 8 septembrie 2022 a început să curgă termenul pentru exercitarea căii de atac și înaintarea cererii de repunere în termen a actului procesual respectiv. Or, art. 116 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă prevede în mod imperativ că repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, dar nu din momentul comunicării actului judecătoresc contestat.

Prin urmare, prin depunerea la 8 septembrie 2022, în adresa primei instanțe, a cererii privind eliberarea hotărârii pronunțate de prima instanță, și relații de familie dintre apelanți, se confirmă că cel târziu la această dată ambii apelanți cunoșteau despre pronunțarea acesteia.

În atare circumstanțe, Completul Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelanta/recurenta nu a probat

temeinicia solicitării de repunere în termenul de apel, având în vedere că a cunoscut despre existența hotărârii contestate cu apel cel târziu la 8 septembrie 2022, dar cererea de repunere în termenul de apel a depus-o la 17 octombrie 2022, contrar prevederilor art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, neconformarea de către recurentă prevederilor legale nu poate fi pusă pe seama instanței, în situația în care nu este exclusă obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că, instanța de apel justificat a menționat despre depunere cererii de repunere în termenul de apel fără a respecta prevederile art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care stabilește un termen de 30 de zile calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că în materie civilă, CEDO nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, inter alia, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în procedurile civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, Golder vs. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975; Z and Others vs. the United Kingdom, hotărâre din 10 mai 2001; și Kreuz vs. Poland, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

La aspectul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii civile, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litigantilor de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Jurisprudența CtEDO accentuează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art.13 CEDO, Completul Curții Supreme de Justiție relevă că, circumstanțele relatate denotă că apelanta/recurenta și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul instituit de legiuitor și nu a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, nemanifestând diligența necesară în exercitarea drepturilor sale procedurale, omițând inclusiv și termenul de depunere a cererii de repunere în termenul de apel.

La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge ca neîntemeiat argumentul recurenteii Strîmbu Aliona precum că instanța de apel a examinat cauza fără citarea recurenteii. Or, la materialele cauzei este anexat avizul de recepție, care confirmă că în adresa recurenteii a fost expediată citația pentru ședința instanței de apel din 8 decembrie 2022, recepționată de soțul acesteia (f.d. 78).

Conform art. 105 alin. (6) din Codul de procedură civilă, dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citația sau înștiințarea o va înmâna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția emisă de către instanța de apel, privind respingerea cererii de repunere în termenul de apel, care a determinat restituirea cererii de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, având în vedere depunerea acesteia în afara termenului legal, este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de

atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Reținând circumstanțele cauzei expuse și normele legale citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Strîmbu Aliona.

Se menține încheierea din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 12, în proces de faliment împotriva lui Strîmbu Iurii, Strîmbu Aliona și Crețu Diana cu privire la încasarea datoriei pentru serviciile comunale și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc